

עו"ד גלעד ברון - מומחה בתחום איסור הלבנת הון: "מיליוני שקלים מוטלים באנדרלמוסיה"

10.7.2008 | 09:01 עמית בן-ארויה

יניב בן דוד הואשם לפני כמה חודשים בהלבנת 80 מיליון שקל. לפי חוק איסור הלבנת הון, נתפס רכוש של חברות שבבעלותו בסך 25 מיליון שקל באמצעות צו זמני. המשמעות של צעד זה: הקפאת הפעילות של החברות, שסיפקו שירותי התקנה לחברות הלוויין והכבלים, הביאה לקריסתן. אחת מתוצאות הלוואי של ההליך היא שיתרות הזכות של בן דוד ב-HOT וב-yes - מאות אלפי שקלים - נותרו בידי החברות.

"קרן החילוט היא אנדרלמוסיה", מסביר בא-כוחו של בן דוד, עו"ד גלעד ברון ממשד גולדמן-ברון, מומחה בתחום איסור הלבנת הון. "הדין לא קובע כיצד הכסף ינוהל, בין אם זה כספים או עסק פעיל. לא ייתכן להקפיא מיליוני שקלים, כשלעתים הסכומים לא רק שלא נושאים תשואה, אלא גם אין ריבית והצמדה". לדבריו, בכל תיק הלבנת הון, אפילו אם מדובר בעבירת דיווח בלבד, תעלה שאלת החילוט ובמקביל תצוץ בעייתם הקשה של הנושים שנחקקים לקרן זווית. "אלה יכולים להיות בני משפחה או נושים עסקיים", מזכיר ברון.

הצעד הדרקוני והחמור מבחינת הנפגע הוא בתחילת ההליך הפלילי, עוד לפני שהוגש כתב אישום. המדינה יכולה לקבל צווי הקפאה זמניים, גם במעמד צד אחד, כדי להבטיח את החילוט הסופי של הרכוש, שאותו תבקש לפעמים לאחר שנים לא מעטות. אין חולק כי נוצר נזק כלכלי רב ופעמים רבות בלתי הפיך.

למדינה ולאינטרס הציבורי יש עדיפות ברורה על מרבית האינטרסים הפרטיים במאבק על הרכוש. במצב דברים זה, מי שטוען לזכות על הרכוש צריך להוכיח זכות קניינית עם רישום מסודר. דרישה זו, לדעתו של ברון, שהוא גם סגן ראש הוועדה לאיסור הלבנת הון בלשכת עורכי הדין, היא בלתי אפשרית.

לדבריו, יש חשיבות רבה לכך שיתאפשרו חיי מסחר תקינים ודינאמיים על ידי הגברת הוודאות בדגש על שיקולי צדק ויעילות. "הבעיה מקצינה כשמדובר בנושים תמי לב שאינם ערים למעורבות החייב במעשים פליליים", הוא מבהיר את הבעייתיות של אנשים מהשורה.

הפתרון: ניהול פעיל

הגישה של ברון היא אזרחית וכך גם הפתרון שהוא משרטט - ניהול פעיל, דומה למצב של הקפאת הליכים של חברה ומינוי כונס או מנהל מיוחד: "ראוי שבמסגרת תקנות מיוחדות ברירת המחדל תהיה היערכות לניהול זמני של הרכוש. צריך מישהו שיהיה אחראי וייתן את הדעת לנזקים", הסביר.

"צריך לשקול ולבחון כל מקרה לגופו. נכון שזה פחות יעיל מבחינת ההידייונות, אך מבחינת איזון האינטרסים בין הנושה למדינה זהו איזון ראוי יותר", הוא מפרט, "ההכבדה על חיי המסחר היא לא פרופורציונלית. יש מקרים רבים שנושה תם לב ייפגע באופן בלתי סביר, והכסף של הספקים יורד לטמיון". הוא מוסיף, "נקודת המוצא צריכה להיות זהה: בין אם מדובר בתיק של אברג'יל ובין אם זה תיק ניירות ערך".

ברון מתריע כי בגין אי ההצמדה של הכספים המוקפאים יוגשו תביעות אזרחיות. לשיטתו, גם האינטרס של המערכת נפגע במצב הנוכחי. "עדיף לשמור את העסק כעסק חי, ואם החשוד יורשע, אז סכום גדול יותר ייכנס לקופת החילוט".

ברון מספר על אבסורד שבו נתקל באחרונה. "הגענו להסכמה עם המדינה על סכום החילוט והלקוח רצה לקבל את שארית הסכומים התפוסים. ביקשנו שכסף

זה יעבור ישירות למס הכנסה לסיילוק החוב. התברר שנוצר פער בין הסכום התפוס לחבות המס כתוצאה מכך שהסכום התפוס לא היה צמוד עם ריבית, אך החוב למס הכנסה צבר ריביות". מדובר בפער של עשרות אלפי שקלים.

בימים אלה מתנהל תיק בבית המשפט המחוזי בתל אביב שבו המדינה מבקשת, לאחר הכרעת הדין, לחלט תחנת דלק בראשון לציון, שהיתה חלק מהנכסים המוקפאים בראשית ההליך. במקרה זה התחנה לא הושבתה, אלא נוהלה על ידי מנהל זמני מטעם התביעה. "אבל מה קורה כשהעסק משותק?" מקשה ברון בכנס. "אני בעד הליך שבו הרשויות נערכות לכך שהעסק ימשיך לעבוד תחת פיקוח.